

dnevnih novic me takoj „zbode“ v oči novica pod firmo: „Učit. Tovarišu“ v torbo.“ Aha, mislim si, to bo pa nekaj za-te. — Berem in berem, a svojim očem nisem hotel verjeti, da se nahaja to „črno na belem“. Torej čujte, gospod urednik! — „Mi smo fantalinskemu nergaču „Učit. Tov.“ že zadnjič povedali, da odklanjamo vsako natolcevanje zveze „Novega lista“ z Amikovci ter smo v parentezi imenovali „Tovarišvega“ fantalina radi tega — tepca. Ta tepca pa se še ne umiri, marveč prosi, da bi se ga usmilili z — brezovko. Ako je sploh vreden brezovke, se še vpraša, ali to bodi „Tovarišu“ povedano: Kako malo moraš imeti že bralcev svojih neslanih kolobocij, o tem najbolj priča tvoje pepelnico javkanje za naročnino. Sicer nobene škode! List, ki se je dal v službo Vsenemcev in judov, na Slovenskem pač nima pravice do obstanka. In zdaj dosti!“ —

G. urednik! oh, kako sem se smejal, prebravši to „kolobocijo“. Solze, debele kakor grah, so mi tekale po licih. Kaj menite, g. urednik, koliko križev moraš imeti že ti „prijatelj“ okrog „Novega lista“ na hrbtu? Gotovo že presega njih starost svetopisemskega Metuzalema. Pa, g. urednik! kakor veste, je zakon psihologije tak, da stari ljudje postanejo otročji, to je, da se njih možgani vračajo v oni štadij, kjer so bili v času najzornostne mladosti. In taki možgani ne morejo nikakor po logičnih sklepih misliti. Da je pa to moje domnevanje čisto resnično, v tem me kaj živo potrjuje zapisana kolobocija, ki so jo objavili otročje-stari „prijatelji“ v 112. št. „Novega lista“. Kajti početkoma one notice obetajo oni „prijatelji“ „fantalinskemu nergaču „Učit. Tovariša“ brezovko — no in pri sklepu svoje notice pa isti starikavi kričači pobešajo svoje skrhano orodje pred ravnostnim fantalinom, zdihujoč: „In zdaj dosti!“ —

G. urednik, sedaj pa še nekaj! „Učit. Tovariš“ je torej po trditvi „prijateljskega“ „Novega lista“ v družbi „judov“. Sedaj mi pa povejte imena onih judov, ki zalagajo z denarjem „Tovariševo“ blagajno, samo to ne umejem, kako se to-le strinja: „Učit. Tov.“ je v službi „judov“ — a judje imajo „evenk“, tako vsaj pravijo — njegov blagajnik pa jadikuje, da bi celo kamen omehčal. Ali so pa, mogoče, ti judje brez groša? — Bodite torej, g. urednik, enkrat toliko odkritosrčni in obelodanite imena onih Vaših judov.)*

Z največjo radovednostjo pričakuje povoljnega odgovora
Vaš Radovednež.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

P. n. gg. člani vdovskega učiteljskega društva se prosijo, da prav v kratkem vpošljejo letnino za tekoče leto, ker poteče z mesecem malim travnom zadnji rok vplačevanja in bi v nasprotnem slučaju prenehali biti člani tega — za učiteljske vdove in sirote prekoristnega društva. Oproščen ni nihče!

Odbor.

Kamniško učiteljsko društvo zboruje dne 3. mal. travna t. l. ob 1/2 11h dopoldne v Domžalah po sledečem vspredu: 1. Poročilo tajnika in blagajnika. 2. O olajšavah šol. obiska, poroča g. nadučitelj V. Sadar. 3. Nasveti. 4. Volitev odbora.

*) Na Slovenskem vlada v klerikalnih krogih to-le prakticiranje: Ako v stvarni polemiki ne morejo svojemu nasprotniku do „živega“, ga naženejo, da je v „službi judov, framasonov itd. itd.“ in ti argumenti drže kakor bi bilo pribito, in s tem se zapečati polemika.

Op. ured.

Pedagoško društvo v Krškem bode binkoštni torek 20. maja t. l. ob 11 uri dopoldne zborovalo v šolskem poslopju v Boštanj po sledečem dnevnem redu: 1. zemljepisna in zgodovinska učila, 2. pedagoška časovna in preporna vprašanja.

Štajersko.

Vabilo k zborovanju podružnice gor. okraj. učit. društva, katero bode dne 20. t. m. ob 2 popoldne pri Rebku. Dnevni red: 1. Načelstvena naznanila, 2. Kako naj učiteljsvo prireja oziroma pospešuje javne poučne kmetijske shode na Vipavskem. 3. Mnogovrstnosti.

K polnoštevilni udeležbi nas kliče stanovska samozavest in odločnost ter načelstvo.

Vabilo. Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje dne 3. malega travna točno ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli ptujski po sledečem vspredu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje „O analizi duševnega obzorja otroškega.“ (Poročevalec g. ravnatelj Schreiner). 4. Nasveti.

Gospodične pevke in gospodje pevci so vljudno naproseni, naj se oglašijo pri voditelju petja g. Zupančiču in naznanijo svoj glas, da bo mogoče vselej naprej določiti, kaj se bo pelo. Z ozirom na predavanje znanega pedagoga — strokovnjaka prosi in pričakuje točne in polnoštevilne udeležbe.

Fr. Šorn t. č. predsed.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 6. sušca t. l. v okoliški šoli ptujski. Udeležba zopet ni bila posebno dobra, ker ima mnogo šol tudi ob četrtkih pouk. Po običajnem pozdravu g. predsednika, kateri nam predstavi gosta g. Košarja iz Reke, se odobri zapisnik zadnjega zborovanja. Izmed dopisov se prebere oni g. ravnatelja Schreinerja, s katerim ta naznanja, da pride dne 3. mal. travna predavat na zborovanje našega društva. — Pri tej točki se je tudi sklenilo, da se začne prihodnje zborovanje ob 10. uri in ne, kakor navadno, ob 1/2 11. uri. Nadalje se tudi prebere pismo tovariša g. Pečarja, s katerim se ta poslavlja od društva, ker je premeščen v drugi okraj. G. Pečar je bil jako marljiv ud našega društva. Za odhodnico mu pa želimo vse ono, kar on nam, posebno pa še zadovoljnost in mnogo sreče na novem mestu. Nato so se razdelila vabila na naročbo „Mladinske knjižnice“, katera je društvu doposlala „Zaveza“.

Potem pa je predaval g. Podobnik „O našem šolskem, pokojninskem in zakonu o učiteljskih plačah v primeri z dotičnimi najnovejšimi zakoni nekaterih drugih dežel“ jako obširno. Vsi smo zadovoljili jasne pojme o štajerskih, nižjeavstrijskih in šlezkih zakonih o učiteljskih plačah in pokojnini. G. predsednik se mu prav toplo zahvali v imenu društva za predavanje, katero naj bi objavil v „Učit. Tovarišu“.*

Potem se je enoglasno protestiralo proti rubriki „politično mišljenje“ v novih službenih tabelah. — Sicer so pa potrebne tudi druge „rubrike“ v tej tabeli enoglasnih protestov; s temi se nas postavlja še na nižjo stopinjo, kakor posle a la „uravnost“ in dr.

K sklepu je prosil tov. g. Zupančič, kot pevovodja, naj mu vsak tovariš pevec oziroma tovarišica pevka naznani svoj glas, da mu je potem mogoče določiti pesmi, katere naj se pojejo. S sodelovanjem tovarišev in tovarišic naj bi bilo tudi mogoče oživeti „Slovensko pevsko društvo v Ptuj“, katero bi potrebovalo močnega sunka, zakaj sedaj menda — res trdno spi.

— č —

Ormož. Ormoško učiteljsko društvo je zborovalo dne 6. t. m. v ormoški slov. šoli, kjer je bilo navzočih 17 udov in kot gost g. Gustav Rosina, jurist iz Gradca. Na novo sta pristopila k našemu društvu gg. Jakob Preindl in Aleksander Alt od Sv. Tomaža.

Med dopisi je omeniti vabilo ptujskega učiteljskega društva, katero nas vabi na svoje zborovanje dne 3. aprila, pri katerem bode iz prijaznosti podaval učiteljski ravnatelj g. H. Schreiner iz Maribora. Naše društvo sklene, svoje zborovanje za mesec april opustiti in se po mogočnosti udeležiti zborovanja sosednjega učiteljskega društva v Ptuj.

*) Prosimo! Uredn.

Podavanje gosp. Rosine se je preložiło na prihodnje zborovanje, ki bode zunaj Ormoža, kjer se pričakuje tudi kmetsko ljudstvo, za katero bode napovedana razprava posebnostjo ljudstva. Po predlogu g. Žolnirja se sklene zborovati ob četrtek, da se tudi tovariši, ki so organizirani lahko udeležujejo.

Društvo želi, da bi se kmalu oživila „Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Spodnjem Štajerskem“ in sklene ostati v „Lehrerbundu“ z ozirom na naše stanovske zadeve; vendar zahteva kakor v odboru tudi v vseh odsekih $\frac{1}{3}$ slovenskih zastopnikov.

Pri slučajnostih prišla je neprijetna zadeva Slanc-Kosijeva na vrsto. Pri razgovoru te stvari je predsedoval podpredsednik g. Anton Porekar. V 4. števil. „Slov. Učit.“ z dne 15. februarja t. l. napada g. Anton Kosi iz Središča našega društvenega predsednika. Prisoja mu ošabnost, nadutost, zatiranje „osebne svobode“, gospodstvoželjnost, oblastnost, teroriziranje. Tudi trdi, da spada naš cenjeni predsednik k onim izjemam med kolegi in kolegijami, s katerimi ni moči shajati, ker ne obsojajo vsake prenapetosti, ter niso za slogo med našim in duhovskim stanom.

Po živahni debati se sklene, da izreče naše društvo povodom napada v 4. števil. „Slov. Učit.“ z dne 15. febr. t. l. svojemu čislannemu načelniku g. Ernestu Slancu enoglasno svoje priznanje in neomejeno zaupanje, ter ga prosi, naj vkljub temu napadu še tembolj vstraja na svojem mestu, držeč se kakor dosedaj tudi naprej svojih naprednih stanovskih načel. Zajedno izjavlja, da je med njim in g. Kosijem prišlo do nasprotstva še predno je bil izvoljen nov odbor in nov načelnik, ter je društvo tega mnenja, da g. Kosi nikakor ni imel povoda, izstopiti iz našega društva, gotovo pa vsaj poprej ne, dokler se po § 29. društvenih pravil ni podvrgel društvenemu razsodišču.

Sploh pa učiteljstvo našega okraja nikakor ne odobruje postopanja onih, ki svojega nekoliko drugače mislečega tovariša smešijo ali črnijo pred svetom in to še predno so se prepričali, je li to, kar trdijo istina ali ne. „Združimo se, a ne — razdružimo!“ rekel je načelnik g. Slanc 7. nov. pr. l. o priliki zborovanja našega društva in g. Kosi piše v 7. števil. „Učit. Tov.“: „Med seboj bodimo složni in prizanesljivi! Ne dajajmo povoda, da bi se spirali in nudili nasprotnikom priliko, kazati na našo nesložno hišo.“

Torej: malce prizanesljivosti, kjer je na mestu in imeli bomo nam toli potrebno slogo.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“. Velikonočna št. tega našega krasnega mladinskega lista izide izjemoma že začetkom velikega tedna, da jo bodo imeli „Zvončkovi“ naročniki še pred prazniki in za praznike v rokah. Za to številko je izročil akademični slikar g. Ivan Vavpotič, dvanaest krasnih slik, ki bodo natisnjene večinoma v barvah ter deloma ilustrovala spise, deloma govorile same zase. Pesmi in povesti, priobčene v tej številki, so spisali priznani naši pisatelji, tako da smemo trditi: Enake publikacije še ni bilo doslej na našem književnem polju! Da bo mogoče tudi nenaročnikom omisliti si to „Zvončkovo“ številko, ki vstvarja zase celoto, je dalo upravnistvo natisniti nekaj več izvodov, ki jih prodaja po 1 krono. Naročila prejema g. L. Jelenc, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

„Zvonček“. Št. 3. ima to-le vsebino: Pesmi Andreja Rapeta. — Večerna pesem (Bogomila). — Mladi Igraleci (J. M.). — Iz mladih dni. Piše in riše Fr. Selski. — Ah, zvonijo... (Bogomila). — Ptica in lisica. (Rajko Levin). — Slovenske pravljice. Priobčene Nik. Vrhov. 13. Bog daj srečo. (Slovaška). — Dragotin Jesenko-Doksov (Sliko). Spisal Lad. Ogorek. — Naš dedek. † Dragotin Jesenko-Doksov. — Oblika in velikost naše zemlje. Spisal M. P. Kropar. — Pouk in zabava. — Vesela pevka. Uglasbil Fr. Ks. Schneider. „Zvonček“ prav toplo priporočamo!

Poziv slovenskemu učiteljstvu! Naša zaslužna Slovenska Matica, katere ud bi moral biti vsak učitelj, hoče v par letih končati s preimenitnim podjetjem: z izdavanjem slovenskih narodnih pesnj. Letos jih izide že 6 knjiga. Da pa bo delo kolikor mogoče popolno, k temu moramo pripomoči mi slovenski učitelji. Vsak učitelj naj v svoji fari posluša, kaj se poje, ter pošlje g. Karolu Štreklju, vsučiliščnem profesorju v Gradcu (Universität.) Vsak učitelj naj povprašuje dekleta in dečke, se li ne nahaja v njih hiši stara pisana pesmarica. To naj kupi ter pošlje g. Štreklju, ali pa si jo vsaj sposodi, da prepíše posamezne pesmi. Posnemajmo Stanka Vraza!

Skoraj vsaka narodna pesem ima tudi svoj narodni napev. Stokrat lažje od besed zgubi se napev. Besede si zapisuje vsaka deklica, vsak učenec, a kdo zapisuje narodne napeve? In vendar je to zrelo veselja in žalosti sad istega naroda kakor pesmi in, še v višji meri vredno, da se zapiše. Zato pa učitelji na delo!

Na gosli brenkati znamo skoraj vsi. Tega še menda tudi nismo pozabili, na katero črto se ta ali oni glas zaznamuje. Tedaj pa stvar ne bo težka. Po nedeljah in drugih priložnostih pokličimo izurjeno deklico, da nam zapoje v fari znane narodne pesmi. Zapisujemo glas za glasom, noto za noto pravilno in neizpremenjeno. Tudi varijant ne smemo zametavati.

Kam pa z nabranimi napevi? Že v lanskem „Učit. Tovariš“ je g. Tovariš Anton Kosi izjavil, da namerava izdati narodno pesmarico za šolo. Ker pa so se takrat zglasili nasprotniki, nasvetoval bi sledeče: To delo naj prevzame naša dična Šolska Matica, ki naj pobere po vseh slovenskih pokrajinah primerne gradiva in ga izroči temu ali onemu večščaku v dvoglasno harmonizovanje. S tem pa podjetnemu g. Kosiju nikakor nočem odrekati zmožnosti. Bilo bi to le stvari v korist; ker 1. napevi bi se razkropili po vseh slovenskih pokrajinah, 2. imeli bi popolnejše delo 3. ognili bi se osebnih napadov.

Vsakemu napevu bi se moralo izbirati šoli primerno besedilo. Da pa bi se vedlo, katere besede poje narod k dotični pesmi, naj se to pod vsakim naslovom zaznamuje n. pr. („Štrekelj 1230.“)

Slavna Šolska Matica blagovoli izjaviti, ali bi bila voljna prevzeti to nalogo, gospodje tovariši pa na delo za narod.

Jožef Klemenčič.

„Knjižnica za mladino“ — naš trdi skrivnostni oreh.

(Dalje.)

V knjigi „Knjižnica za mladino“, ki je zagledala ob novem letu 1902. v podjetni tiskarni A. Gabrščka v Gorici beli dan, najdeš tri izvirne pesmi učiteljice Márice Strnadove namreč: 1. Pridni otrok. 2. Deček in konjiča. 3. Materi za god. Prav srčkane so! Njim sledi 24 krajših povesti, spisala jih je plodna, globokočuteča poljska pisateljica Tereza Jadwiga, poslovenil Podravski. Ali naj vam jih naštevamo? Ne! Vem namreč, da bi sami naslovi ne bili obljubljeno jedro, rajše vam dam torej pokušati njihova slastna jedra. Evo jih! 1. Privošči stradanemu, česar imaš preveč, da bodeš zadovoljen in srečen. 2. Le plašljiveci in strahopetci lažejo, ker nimajo poguma povedati resnice. 3. Kdor druge draži, praska sam sebe. 4. Kdor matere ne uboga, ga tepe nadloga. 5. Deček lenuhari, konjiček pa dela. 6. Lakomnik hoče preveč, zato pride navadno ob vse. 7. Prava sreča in zadovoljnost je v dobrih delih. 8. Sinova ljubezen in pridnost ozdravi bolno mater. 9. Spoznavaj, kdo je dober in pameten, tega si izberi za prijatelja. 10. Dobro delo, obilna nagrada za potrpežljivost. 11. Ne nadleguj brez potrebe živali. 12. S potrpežljivostjo vse premagaš. 13. Prenaglo delo škoduje. 14. Po premagovanju gre južina v dvojno slast. 15. Vljudnost vzbuja vljudnost. 16. Lakomnost vedno škoduje. 17. Dober otrok je najslajša očetova tolažba. 18. Sirotina podjetnost reši sestrice glada. 19. Dobra dela usmiljenja so cvetoče rože našega življenja. 20. Spoznavanje prežene otrokovo lahkomišelnost. 21. Od dobrih otrok se naučiš, kako ravnaj z ljudmi. 22. Tudi otroci znajo biti pogumni v dobrem. 23. V ubogih otrocih spoznaš globočino čutečega srca. 24. Stori drugim vedno kaj dobrega, vsekdar se bodeš čutil srečnega. — No, ali ni lepo? Ako bi ti te povesti bral, bi rekel: „V resnici, tako je na svetu!“ Te povesti so pisane prav primerno otroškemu duhu,